

# julij 2022

## Mediteran 2022

## Bospor

1. julij 2022, petek

Kiyiistanbul marina - Šile

Zjutraj nas nekaj počasnejših izpluje slabo uro pred glavnino. Pred vhodom v Bospor potem nekatere čakamo...

Pred Bosporjem je gneča sidranih tovornih bark, čakajočih na prehod ali na nova naročila. Slalomiramo med njimi, se zberemo pred zadnjim evropskim vstopnim svetilnikom, postrojimo kot račke in zaplujemo v Bosporsko ožino. Čisto spredaj je ladja obalne straže, sledi ji jadrnica našega vodje, za njo vsi mi ostali. Večina je turških jadrnic, po ena ameriška, francoska, slovenska in štiri angleške. Komodor Ismail, naš vodja, je bil zadnji kapitan največje turške podmornice, preden sta odslužila oba. Njegova zasluga je, da je danes Bospor do 16h zaprt za tovorni promet. Malo je pripomogel tudi Kabotaž bajram, praznik mornarjev. Morda smo del le predstave, ker smo imeli poleg zastavic vseh vrst "za okras" razprto še glavno jadro, kar je sicer strogo prepovedano. Ampak na koncu smo sklepčni vsi, da je bil to enkratni plov, težko ponovljiv.

Pogled na Istanbul in predvsem Carigrad (tako imenujejo stari del Istanbula izza obzidja, kjer so džamije, Topkapi, bazar) je zanimiv. Plov v prvi tretjini kanala je napet. Moraš fotografirat, pazit na vse turistične ladje in trajekte, ki švigajo sem ter tja in slediti ostalim enako zmedenim. Po zalivu Zlati rog, kjer je bilo do konca srednjega veka glavno пристanišče za pretok blaga sever-jug, vzhod-zahod in obratno, danes pa je pristanišče za turistične ladje vseh velikosti, male trajekte, vodne avtobuse, taksije, se promet umiri. Ker nas tovrne ladje niso ovirale, smo lahko kadarkoli prečkali plovno pot in lovili ugodne tokove in veter. V kanalu je do 4 vozle nasprotnega toka. Ob obali se ponekod tok obrne in pomaga napredovati. Vetra je bilo v kanalu ravno prav, v Črnem morju premalo, da bi se pomikali samo na jadra.

Pozno popoldan se zberemo lepo privezani sidro/krma na pomolu v Šilah. Novi pomoli v velikem pristanišču so stari že nekaj let, a vseeno niso vrisani v nobeno navigacijsko karto. Stebrički z vodo in elektriko so tudi že od tedaj, a delujejo še vedno ne.

Deluje pa naš organizator. Nismo še dobro pristali, ko so po nas že prišli avtobusi, da nas odpeljejo na Kabotaž bajram žur. Udeležil se ga je kapitan. Posadka je imela dovolj dogodkov za današnji dan. S čolni so se vozili po izlivu reki Agva in poslušali moderno turško glasbo...



z morja izgleda lepše, kot z vpadnice v mesto



gneča mirujočih ladj



*obalna straža*



*jadrnica komodorja Ismaila*



*lepo v vrsti (samo na začetku...)*



*Carigrad*



*Zlati rog*



*okrašene vojaške ladje*



*staro in novo*



*redke stare vile ob kanalu*



*prvi evrazijski most*



*najnovjša, največja kje?) džamija na azijski strani*

## Mediteran 2022

## Črno morje

*2. julij 2022, sobota*

*Šile*

Danes smo napol instant turisti. Ob 10.30 prideta po nas dva mala avtobusa in nas odpeljeta na ogleda.

Najprej je na vrsti mala manufaktura, kjer tkejo najtanjše možno bombažno blago in nekaj malega sešijejo. Delo v manufakturi lahko dobi vsaka brezposelna ženska iz občine, ki to želi. Za delo je plačana. Dela lahko polni, delni delavni čas ali občasno. Mesto s tem želi zmanjšati brezposelnost žensk in oživiti stare obrti.

Sledi ogled morske reševalne postaje. Šilo je bilo že včasih pomembno, naravno zaščiteno pristanišče. Zaradi sipin in viharnih severnih vetrov so imeli reševalci vedno dovolj dela.

Ogledamo si pristanišče, kopališče in obnovljen svetilnik, ki sveti 20 milj daleč z nm višine 77 m.

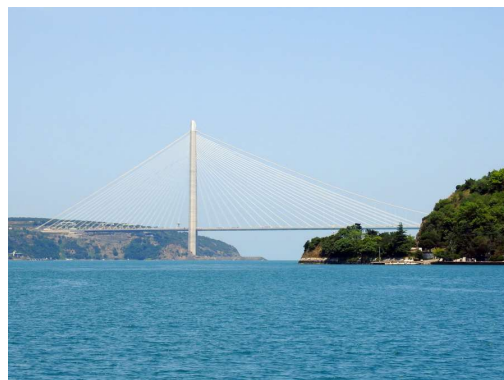
Pred svečanim kosilom skočimo še na njihovo "Jezersko", ki leži nekaj km stran od mesta v notranjosti. Pokrajina je zelena, podobna severni Primorski, le da je zelenje bolj bujno, večje. Lepo je, spominja na Slovenijo.

Po županovem govoru v banketni dvorani nobel hotela, sledi obilno kosilo. Hrana je odlična, okusi malo drugačni, natakariji pa, prav povsod kjer smo bili do sedaj, kot ujede čakajo na prazne krožnike in ti jih dobesedno odnesejo izpod ust. Čudne navade... Prav paziti moraš, kako odložiš pribor.

Zvečer je ponovno na sporedu koncert pred mestno glasbeno šolo. Ponovno se ga udeleži le kapitan. Posadka ga posluša z barke. Današnji spored je precej bolj všečen.



*drugi evrazijski most*



*tretji evrazijski most in prvi pogled na Črno morje*



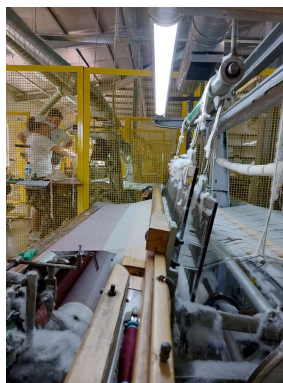
vzhodni vstopni svetilnik za v Bospor



zahodni vstopni svetilnik za v Bospor, za njim čakajo ladje



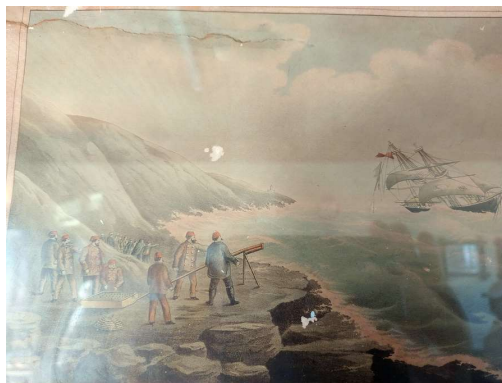
pristanišče Šile



tkalnica



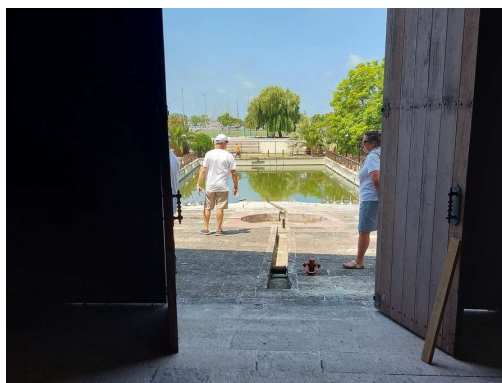
top za izsrelitev rešilne vrvi



takole je bilo včasih



hangar za čolne



luža pod ranžirno postajo za spravljanje čolne v morje, je bila včasih morje - in še danes obala po Navionicsu...



*nenavadne ribiške ladje*



*Črno morje je bogato z ribami*

### *3. julij 2022, nedelja*

*Šile*

Danes imamo prost dan. Plan je odpihnil veter. Zunaj je 7 bf in jutri bo še slabše.

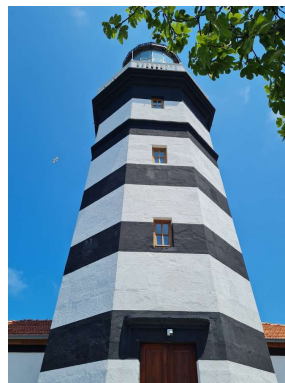
Dopoldan gremo na tržnico, k mesarju, na potep po starem delu mesta, na kavo z razgledom na pristanišče. Arno je zelo zadovoljen, saj je včeraj čakal na naju na Lari skoraj cel dan.

Piha vedno bolj in ni toplo. Jutranja panika okoli sider je minila. Vsi nekaj brkljajo po barkah in počivajo. Lara je dobro privezana, ima dobro ukopano sidro. Skriti smo za pomolom. Edina napaka je, da piha v salon in imam obute volnene nogavice...

Jutri je na vrsti avtobusni premik do naslednjega planiranega pristanišča in ogledi po tamkajšnjem programu. Barke bodo morale še kakšen dan počakati na boljše pogoje za plovbo naprej na vzhod.



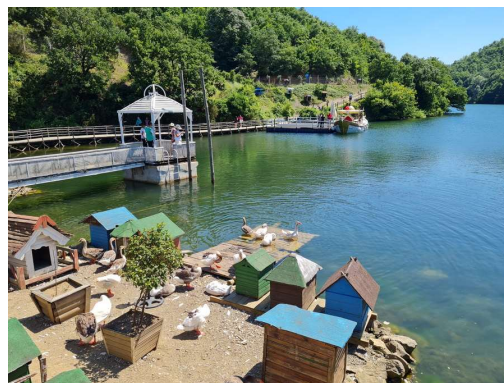
*tik za valobranom, Şile*



*svetilnik, ki sveti 20 nm daleč*



*stari del mesta*



*turško "Jezersko"*



*telovadba*



*dočakal sem jih.....*



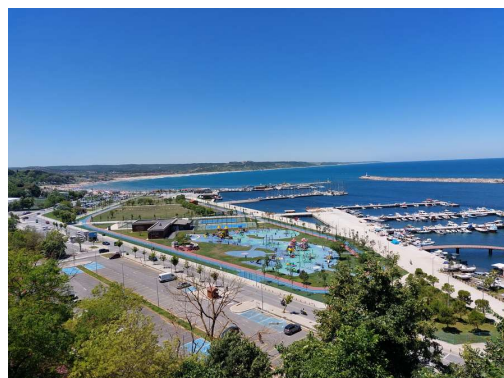
*organic market danes*



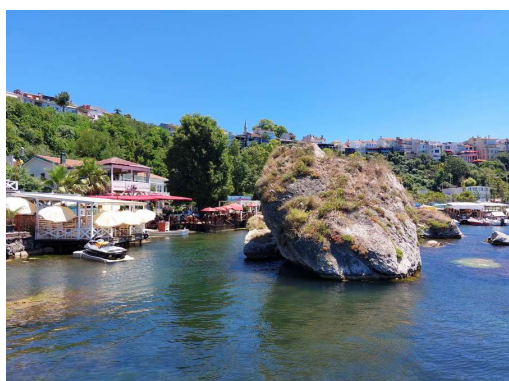
*zeliščar*



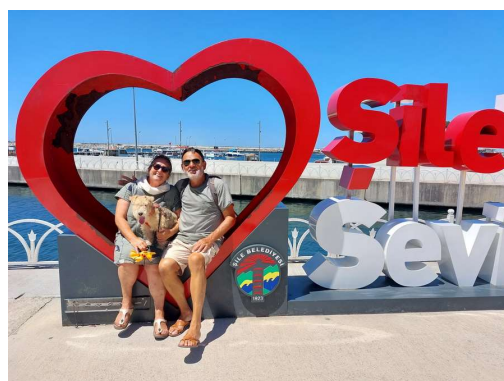
*domačini na sosednji terasi so za kavo sigurno plačali pol manj*



*takole izgleda пристanišče danes, zainteresirani lahko dobijo skico mojega kapitana*



*ribje restavracije v pristanišču*



**4. julij 2022, ponedeljek****Šile**

Nono Bogdan že dva dni suši svoje papirne robce po dnevni sobi in rezultat je, da je virus popadel še mene. Ponoči sem zakuhala in namesto oglada znamenitosti Kefkena preučujem strop v spalnici, del dneva v kapitanovi družbi.

Popoldan gre kapitan v lekarno po nove kapljice za nos. Sprehod do lekarne je 55 višinskih metrov stopnic v hrib do mesta in enako nazaj. Tako ni ostal brez fizične aktivnosti, niti brez klepeta. Tokrat je žrtev želje po "izmenjavi mnenj" lokalni pek.

Večernih aktivnosti ni.



*brusilec nožev*

**5. julij 2022, torek****Šile - Kefken adasi**

Začetni napad virusa je popustil, vročina mi je padla in kapitan ne suši več robcev za vsakim vogalom.

Ko očistimo sidra dolge morske trave izplujemo. Pred pristaniščem se zvrstimo v krog prijateljstva. Na sredini zapleše Coast Guard z velikim gliserjem v obratni smeri. Potem se podamo v dolge valove Črnega morja. Ker je nekaj dni konkretno pihalo, so spoštljivi.

Dve tretjini poti si pomagamo z motorjem, zadnji del jadramo v orco hitro in poskočno...

Vseh 23 jadrnic nas sidra v zavetju dveh valobranov otočka Kefken. Zaliv prenese tudi nekaj več bark, vendar bi te bile že v območju valovanja.

Morje okoli nas je mirno. Ima 20 stopinj. Kar nekaj se nas odloči za kopanje. Kopna danes ne osvojimo.

Izgleda, da je bila včasih na otoku vojska, danes je postojanka obalne reševalne službe, kar v Turčiji ni enako Coast Guard.



*krog prijateljstva pred Šilami*



*valovčki...*



vsaj malo jadramo

6. julij 2022, sreda

*Kefken adasi - Eregli*

Odrinemo že navsezgodaj. Do Ereglija je 52 milj, vetra premalo. Valovi so se preko noči malo umirili. Vsega nekaj milj jadramo z južnim vetrom. Vse ostalo naredi Yanmar ob mali pomoči glavnega jadra. Plujemo celo čez pas prave, pravcate megle...

Sicer pa Črno morje ni črno, nasprotno, ponekod je skoraj turkizno. Ni prosojno, diši bolj "jezersko" in zaenkrat je sorazmerno hladno (do 22°). Bogato je z ribami, pogosto vidimo delfine. Pod cca 200 m globine je morje mrtvo, ker se ne splakuje. Voda se tam spodaj menda zamenja 1x na 1000 let. Živih organizmov v zgornjih 200 metrih to ne moti. Površinska voda je bogata s hrano.

Pristanemo v ribiškem delu velikega pristanišča, znanega že iz antike, Eregli. (V Eregliju je največja jeklarna v Turčiji.) Hrupno je. Ribiči iztovarjajo ulov, voleke, v velikih količinah.

Večernim aktivnostim se odpoveva. Danes je zakuhal še kapitan.



Kefken adasi (otok)



v zavetju valobranov





*veliko prostora*



*črnomska megla*



*Albatros je preplul Atlantik*



*naši varuhi*



*voleki čakajo odjemalce*



*ogled sončnega zahoda*



*in pristanišča ponoči*

7. julij 2022, četrtek

Eregli

Kapitan se je cel dan po malem prekuhaval. Oživel je šele proti večeru, da smo lahko naredili večerni obhod.

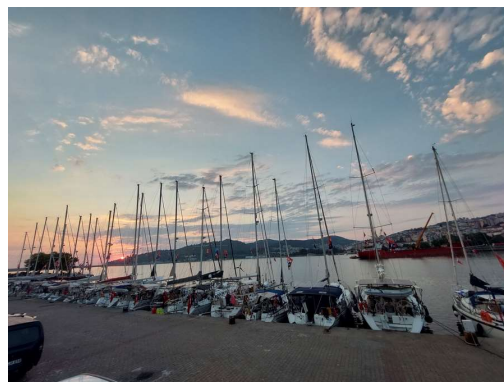
Skupina je imela najprej malico, nato so jih odpeljali na ogled turškega Acheron-a in nekaj muzejev. Malico smo dobili dostavljeno tudi vsi virusniki...

Dogodek dneva je preskrba z nafto. Eregli je predvsem ribiško pristanišče in nafta, ki jo lahko pripeljejo, je tista za ribiče po ceni 26,83 LIT za liter (1,5 eur), kar je ceneje kot na cestnih črpalkah. Ampak pripeljejo jo lahko samo 10 ton. Izposlovati smo uspeli manj. Kljub barantanju se je izteklo tako, da imamo vsi z nafto napolnjene rezervoarje do vrha grl in še vse možne kante in flaškone od vode.

Seveda dogodek poteka po turško. Glasnega govorjenja je za naše pojme nerazumno veliko, da ne govorimo o tabelcah z naročili, dopolnili..., ki se potem rešujejo še kakšno uro. Na koncu smo zadovoljni vsi, prodajalci, izvajalci in mi ostali. Organizacija je zelo važna reč...



polži velikosti tenis žogic prihajajo cel dan



mi na enem kraku ribiškega T pomola



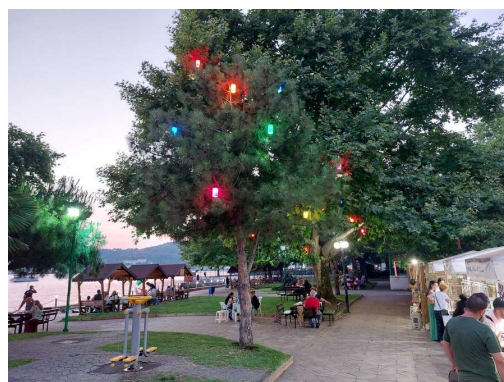
pogled z drugega kraka



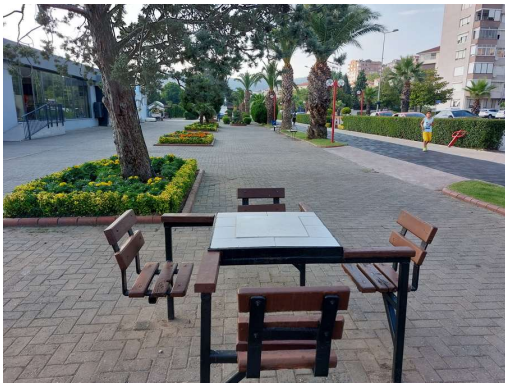
in na drugi krak T-ja



ob obali je en sam park, mesto v ozadju so ene same Fužine



prostori za piknike so vsi zasedeni, zelenje je okrašeno



miza za šah



če ni mizic, je dobra tudi trava

### 8. julij 2022, petek

### Eregli - Amarsa

Zjutraj, skoraj sredi noči za Arna in mene; izplujemo proti skoraj 60 milj oddaljeni Amarsa. Za začetek motoriramo, zadnjo polovico poti hitro jadramo. Natakneva špi in smo skoraj tako hitri kot ostali večji "parniki". S špijem sva malo oklevala, ker bočni, veliki, dolgi valovi kar vztrajajo, a je bilo vetra dovolj, da se jadro ni zapiralo. Lepo, tiho jadranje mimo rudarskih krajev in čudnih ladij.

V Amarsa se jadrnice vežejo na pomol za kruzerje sidro/krma. Imeti moraš lestev, da splezaš na pomol in 80 m sidrne verige, če se želiš sidrati primerno globini. Odbijači za kruzerice za bitve niso primerni, ker režejo vrvi. Tokrat je velikost Lare prednost. Dodelijo nam bočni vez na nižjem delu obale, pri vhodu v "brezcarinsko cono za kruzerje", ki ni nikoli zaživila.

Oglede po programu bomo imeli na sporedu nazaj grede. Danes tu samo prenočimo. Domačini nam pripravijo sprejem. Vsako barko obdarujejo z lovorjevim venčkom. Meni ga izroči mlada Lara Čuk. Povabijo nas na prigrizek in čaj. Kmalu grem delat družbo kapitanu, ki še ni čisto zdrav. Turška hrupnost me danes utruja.



navsezgodaj gremo naprej na vzhod



ostanki starih rudnikov, česa ne vem, so pa tu velike magnetne anomalije - železova ruda?



*bloki za rudarje sredi ničesar*



*in velika mesta (z novo džamijo)*



*čudna pošast, določila sva jo za polagalca cevovodov*



*rudnik 101*



*plaža pred Amarso*



*Amarsa z morja*



*Amarsa je naravno zaščiteno pristanišče*



*je bila, danes jo krasi ogromen pomol za kruzerice*



za pomolom je prijazno turistično mesto z lepo plažo



Amarsa

## 9. julij 2022, sobota

## Amarsa - Kurucaşile

Zbujiva se zdrava, čila in spočita. Oddriva na hitro raziskavo vasi in trgovin. Ko se vrneva, se zberemo na pomolu in si zaželimo lepe praznike. Danes je prvi dan kurban bajrama, ki traja 4 dni.

Preden izplujemo, kot zadnja v vrsti le dočakava kamionček z vodo in dopolniva rezervoar. 100 l vode stane 2,5 eur.

17 milj do naslednjega postanka premotoriramo.

Kurucaşile je manjša vas. Pristanišča so zgrajena po istem vzorcu, le da je današnji pomol malo nižji. Pred vasjo je prav tako plaža in za plažo hoteli.

Sprehodimo se do kafiča na drugi strani zaliva. Po prepotrebem počitku ob limonadi (danes je 29° brez vetra in 90% vlage), nas odpeljejo na ogled "ladjedelnice" lesenih čolnov. Vas je znana po njih. Največja jahta, ki jo zmorejo narediti, je lahko dolga 25 m, vendar plovila večjega od 21 m ne morejo prepeljati do morja. Gradijo jih iz anatolskega oreha in vezanih plošč. Načrtov in oblikovalcev ne rabijo. Za to imajo stare mojstre. Nove šolajo v tamkajšnji šoli. V ogromni šolski delavnici se v enem kotu skriva laserski rezalnik...

Danes je na ogledih sodeloval tudi Arno. Za razliko od obnašanja na Lari, je v družbi prav tiho. Edino mačke ga zmorejo vreči s tira.

Zvečer nam domačini na pomolu pripravijo bajram pojedino: več vrst mesa, njihov kruh (kot palačinke), vložena zelenjava, sarmice, puding iz vrtnične vode, halva, lubenica in sokovi - nič piva in vinca...

Ponoči dočakamo dež. Nekje v hribih nad nami enkrat zagrmí in potem se ulije in pada kar nekaj časa. Tik pred dežjem so pošpricali pomol proti komarjem...



pomol v Amarsa še utrjujejo, še so šanse za kruzerje...



skrite plaže



*kot bi Bosno postavil na morje*



*Kurucaşile, levo pomol*



*desno plaža, lokali*



*21 m jahta, leseni del 1,2 mio eur*



*izdelano po prospektu...*



*kokpit*



*spalnica*



*manjša delavnica*



naši firbci



modelček

10. julij 2022, nedelja

Kurucašile - Inebolu

Ponoči je čez nas potoval del fronte, ki je zalila severno Grčijo. Zjutraj nas zbudi sonce. Zgodaj izplujemo.

Če je bila pokrajina včeraj podobna Bosni, je danes Švici, samo cerkveni zvoniki so bolj rahitični. Visoke hribe pokriva megla. Do rta Kerempe motoriramo. Rt je turško kopno najbližje polotoku Krim. Legenda pravi, da moraš pred rtom Kerempe morju podariti kos kruha, da ne razjeziš Pozeidona. Podariva mu kruh in šnops za dober veter.

Za rtom nas dohiti drugi del fronte in veter. Do Ineboluja hitro jadramo na genovo. Dobro nas pere in se na srečo izlije tik pred pristankom. Ta hitre je med privezovanjem pošteno namočilo.

V Ineboluju smo bočno vezani na pomol v tovornem delu luke. Pomol je lepo posut s grobo soljo in poln divjih psov. Raftana sva na Amela in s tem rešena slanega dodatka, črnih "zaščitnih" gum in vsiljivih, sestradanih psov.

Komaj zajamemo sapo, že nas odpeljejo v mestno hišo in etnografski muzej. V mestni hiši poslušamo slavonspev Ata Turku. Turški sopotniki so vsi vzhičeni. Mesto je odigralo pomembno vlogo v turški revoluciji. Za to je dobilo tudi posebno odlikovanje. Preko mestnega pristanišča je na Anatolsko planoto potovalo orožje, hrana. Preko hribov in dolin so tovore skrivoma prevažali tukajšnji prebivalci. Ata Turk je podoben lik Titu. Vojak, revolucionar in na koncu svetovljan, ki posodobi Turčijo...

Etnografski muzej je novejši in zelo zanimiv. Za razliko od grških muzejev, so napisi samo v turščini. Če si bi jih želel prevesti s pomočjo telefona, bi moral ostati v muzeju cel dan. Odprli pa so ga prav posebej za nas, ker je nedelja in še bajram.

Zaradi bajrama z nobel ralij večerjo ni nič. Vsi lokali so zasedeni. "Mali" prigrizek so nam uspeli pripraviti v taverni na razgledni točki nad pristaniščem. Prigrizek je postal čisto spodobna večerja, za katero smo z brezalkoholno pijačo vred odšteli 6,5 eur po glavi....

Dež nas po malem namaka celo popoldne, večer in prav nič toplo ni več. Konkretno piha še pozno v noč.



oblaki se počasi zbirajo



jesenska sivina



kot švicarske doline



rt Kerempe



"mogočni" svetilnik na rtu



darujem kruh



kapitan daruje šnops



medalja, ki jo je Ata Turk podaril hrabremu mestu Inebolu



etnografski muzej



gasilci v začetku prejšnjega stoletja





pekarnice so odprte kljub nedelji in bajramu, kruh je zelo dober



pogled na pristanišče

## 11. julij 2022, ponedeljek

## Inebolu - Čayhoglu

Obljubljen je bil močan veter 6 bf, a od vetra so ostali samo veliki, dolgi valovi. Zaplujemo izza zavetja velikega valobrana in vsak na svoj način poskuša najti vsaj nekaj vetra in vsaj kolikor toliko ugoden kurz. Valovi so visoki do 2 m, vendar so daljši od dolžine Lare. Če ti prihajajo z boka te specplajo.

Odmotoriramo 2 milji ven, da se valovi zahodnega vetra valijo na nas od zadaj, skoraj v smeri vožnje. Najprej razpneva genovo za stabilizator, kmalu za pogon. Že od Šil imamo zelo ugoden tok, zato so najbrž tudi valovi tako dolgi, in zato samo z genovo jadrala dovolj hitro, da ne zaostajava za ostalimi. Sojadralce včasih vidiš, včasih izginejo v kakšno dolino. Že dolgo nisva jadrala po takih brdih, če sploh kdaj. Najbolj zoprno je bilo izpluti iz Inebola in vpluti v Čayhoglu, ko se vendarle moraš vsaj za kratek čas postaviti bočno na valove. Ostalo je bilo mehko valjenje po valovih brez penic. Arno je za stabilizator namesto svoje blazine uporabljal naju.

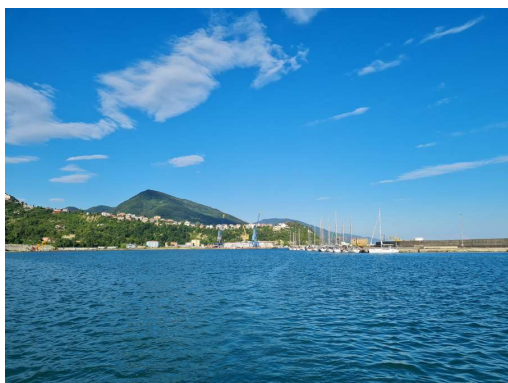
V Čayhoglu se v velikem pristanišču vežemo na zahodno obalo sidro/krma. Čeprav je valobran zelo dolg, nas valovanje morja zateguje. Čayhoglu je pristanišče 15 km oddaljenega mesta Ayančik. Vas zraven pristanišča šteje le nekaj hiš in večina vaščanov nas je čakala na obali z muziko in manjšimi dobrotami.

Morje v pristanišču je čisto, saj smo praktično edina plovila. Kar nekaj nas zaplava v mlečni vodi brez meduz, ki ima 22°.

S kombiji nas po nekdanji asfaltirani cesti odpeljejo v Ayančik na ogled stare pravoslavne cerkve in centra za izdelavo pisane tkanih lanenih prtov, oblek. Tudi tu si zelo prizadevajo, da bi ženske zaposlili. V mestu smo videli največ zakritih žena do sedaj. Od Istanbula do tu so bile zakrite žene redkost.

Nazajgrede le doživimo reli večerjo kot se spodobi. Vse je bilo zelo dobro in vsega je bilo preveč. Po 19h smo bili deležni tudi alkoholnih napitkov. Ker je včerajšnja večerja spodletela, je danes tudi alkohol častil reli. Nekateri udeleženci nikakor niso hoteli zapustiti prizorišča, kljub dežju in dejstvu, da smo pustili okna na barkah odprta...

V Čayhoglu se je ulilo šele, ko se nas je prva polovica vrnila...



Inebolu zjutraj



nemirno morje



spremenjene barve kjer se izlivajo reke



odbor za sprejem



izdelava pit po turško, ime drugič..



Ayančik, še je bajram



salon centra za lanene izdelke



predilnica včasih



Turki so mesojed narod



Karbonell in Margaret

12. julij 2022, torek

Çayhoglu

Danes ne gremo naprej. Program se začne ob 11h in posledično ni živih do 10h. Končno se uspemo naspiti.

Domačini nam naredijo zajtrk in kasneje kosilo. Na ogled vasi gre le peščica udeležencev. Ostali se lotimo takih in drugačnih vzdrževalnih del: pranje, manjša popravila za sosede in pregled Hanzija, ki so ga valovi malo pretegnili.

Vmes se kopamo na zalogo, vključno z Arnom.

Arno nama je hvaležen za dan počitka odkar se mora udeležiti vsakega izleta. Pozna že skoraj vse udeležence...

Popoldan je na obali žurka, živa glasba in družabne igre. Proti večeru nam pripeljejo nafto in vodo. Zvečer bomo šli spat, ker nas jutri ponovno čaka dolg dan.

Spat sva šla po polnoči. Nočni koncertje bil enkraten: turška narodna glasba (balkanski melos) na moderen način, kitara in violina. Užitek je bilo poslušati iz kokpita, ravno prav na glas je bilo.



še ena od včeraj



mi



zajtrk



kosit so prišli tudi domačini; če otrok želi spat, ni problem, blazino dajo kar na mizo



okrasje



Çayhoglu, vasica desno zadaj premore 14 hiš



Çayhoglu, pristanišče

### 13. julij 2022, sreda

### Çayhoglu - Gerze

Izplujemo ob 6,15, da se nebi slučajno polenili...

Če je pokrajina ob morju pred Čanhoglom podobna Gorenjski brez alpskih vrhov, z morjem namesto polj in travnikov, je pokrajina danes vedno bolj podobna Notranjski. Temno turkizno morje, temno sive skale in nad njimi zeleni griči in doline.

Pred mestom Sinope je velik zaliv s svetlo peščeno plažo in lepi, zaščiteni zalivi ob izlivih rečic.

Na celi plovbi jadramo slabih 7 milj. Vetra ni, valovi so vsak dan. Vsak dan se okoli nas premetavajo veliki delfini. Ogromno jih je, v jatah ali posamično. Nikoli ne pridejo k barkam. Jih ne zanimamo. Ne komunicirajo z Arnom, čeprav jih vsakič zazna.

Pristanišče v mestu Gerze je zaščiteno, a plitvo. Večji so vezani bolj pod mestom, manjši smo sredi kopališča. Vezana sva bočno na sidranega soseda, s kljunom proti obali. Lestev na krmu kmalu pristane v morju in pridruživa se čofotajočim Turkom. Morje ima 24° in ni čudno, da se vsi prebivalci mesta namakajo.

Zvečer nam v restavraciji nad pristaniščem postrežejo z večerjo. Jemo žlikrofe po naše, mante po njihovo. Pol je prelitih z jogurtom, pol z orehi popečenimi na maslu. Kljub eni sami jedi, smo vsi siti. Danes ne strežejo alkoholnih napitkov.

Pred kozarčkom rujnega za lahko noč na Lari se sprehodiva skozi mesto. Najdeva veliko tržnico. Okoli pristanišča so nanizane restavracije, pred njimi zabavišni park in mestno kopališče. Izgleda simpatično. Po obali se sprehaja ogromno ljudi...



*sive skale poraščene z mahom*



*včasih se ti zdi, da se voziš pod Nanosom, le skale so temenjšje*



*ribič na obali*



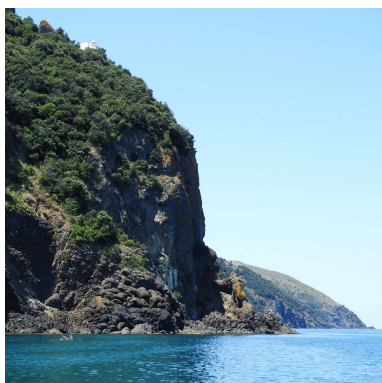
*Hamsi Akliman*



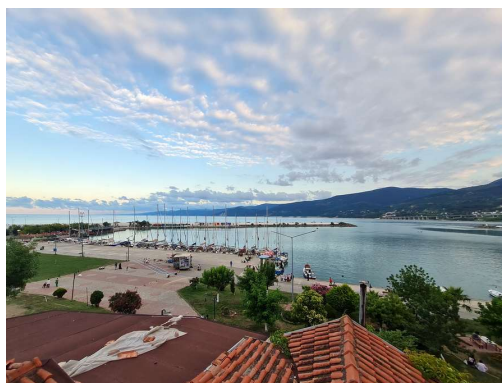
*Sinope*



*mali ribič, veliki do septembra ne smejo loviti*



*polotok Sinop*



*Gerze*



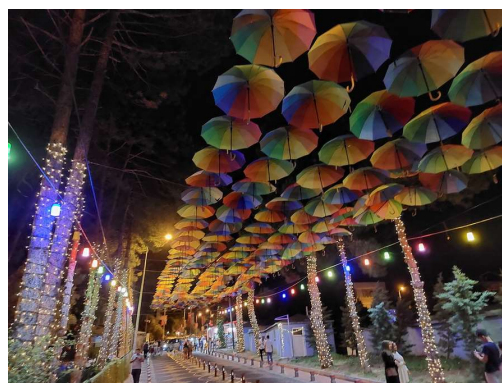
restavracija nad pristaniščem



cestne svetilke iz buč



luknjice v bučah so zalite s prosojno snovjo v različnih barvah



glavna promenada do pristanišča-kopališča

## 14. julij 2022, četrtek

## Gerze

Zjutraj nas najprej oskrbijo s plastenkami vode in plinskimi bombami, kar si naročil dan prej. Sledi zajtrk v restavraciji od včeraj. Če je bila večerja malo skromna, je bil zajtrk ob 11h spodobno kosilo. Zaključil se je z govori našega komodorja in mestne oblasti. Po vsakem ploskanju je Arno dodal še svoje lajanje. Da bi ga utišali, je dobil od sojadralcev vse ostanke hrenovk...

Z mini busi se odpeljemo v notranjske griče, do lepe soteske s slapom. Nekateri se v tolmunu pod njim veselo kopajo. Logistika preoblačenja se mi je zdela preveč komplicirana za ta podvig. Sprehod je bil intenzivna in dobrodošla enourna rekreacija.

Sledil je izlet na razgledno točko in v piknik park, priljubljeno zbirališče tamkajšnjih družin. Ker jih večina stanuje v blokih, ni čudno, da oblegajo take koticke. V borovem gozdu so lepo razporejeni roštilji, mize, klopi in "vodnjak" iz brun. Vse kar manjka, pripeljejo s seboj, tudi glasbo...

Za konec si ogledamo še konak Jakub Aga sredi mesta. Konak je družinska hiša za več generacij. Ima skupno kuhinjo, več sob in sanitarij. Tako so živeli včasih. Danes gredo otroci po svoje. V Istanbulu so nekateri potomci konake preuredili v dobičkonosne AIRB&Bje...

Po obisku samopostrežne, prodajalne z alkoholom (pivo, gin), utrujeno tavava nazaj proti barki. Preden se uspeva spustiti do pristanišča, naju prijazna teta zvabi v "organic" trgovino. Hotela sva kupiti le pečeno čičeriko, ampak v trgovini je veliko zanimivega. Še preden si vse ogledava, teta zmelje in skuha pravo turško kavo. Postreže kavo, brusnični sok in lokum z orehi. Slastno. Na poti k mizici pred vrati trgovine, kapitan trešči vame in mi zlije kavo na tla in na Arna. Ubogi Arno, kaj vse mora doživeti. Ko se usedeva, se Arno strese, saj je moker...in moja bela mikica dobi črne ošpice. Ko se duhovi pomirijo, ponujeno zaužije, oropava trgovino. Pridobiva še eno nabito polno vrečko robe....

Kopanje, večerja doma in spanje. Jutri je vstajanje ob 4,45!  
Kapitan na spanje ne sliši prav dobro...



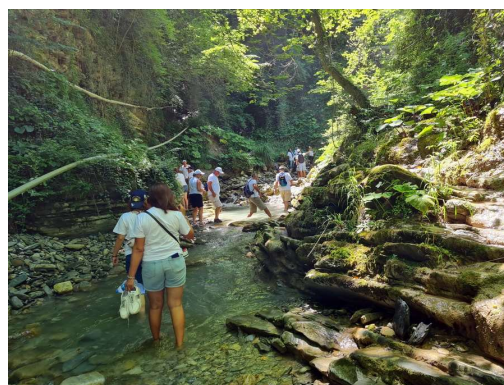
*kar naročiš, to dobiš*



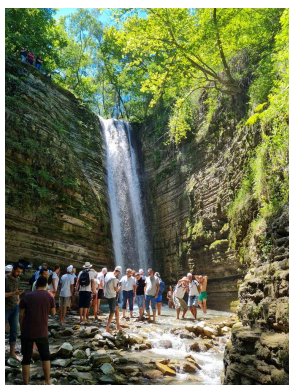
*prevozno sredstvo za vso družino*



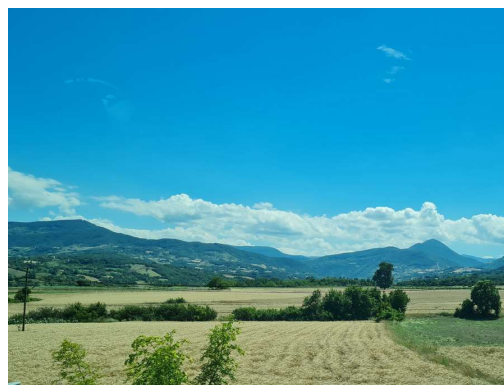
*osvežitev v vaški svaštarnici*



*lepa soteska*



*pod slapom*



*precej podalpsko*



*Črno morje res ni črno*



*piknik park*



krožišče v centru Gerz



konak



konak Jakub Aga



papirnica (v mestu imajo delavnico modelčkov, ki je žal nismo videli)

15. julij 2022, petek

Gerze - Canik (Samsun)

Izplujemo ob 5,20 in nismo prvi.

Prvi 35 milj, skoraj do polotoka, kjer se reka Kizilirmek izliva v morje, motoriramo. Reka Kizilirmek je najdaljša turška reka, ki se izliva v Črno morje. S seboj prinaša ogromno smeti. Vijugamo med debli in drvni. Okoli delte nekaj malega jadramo, drugih 35 milj poti motoriramo s pomočjo jader. Ko vklopiva motor, začutiva močne vibracije. Nekaj se je zapletlo v propeler. Glede na gostoto vej, polivinila, debel, kant pred samim izlivom, nič nenavadnega. Take godle ne srečaš pogosto. Pospraviva jadra, kapitan si nadene masko in gre v akcijo. Ugotovi, da je propeler pribekan; prevod: okoli propelerja se je navilo mlado vrbje. Kar nekaj dela je imel, da je propeler odvozljal.

V nadaljevanju poti se sosednji jadrnici Ülgen noče vklopiti motor. Ker je vetra zelo malo, počasi plujeva ob njej, da jo povlečemo, če se veter izklopi. Kasneje ji uspe vklopiti motor in v staro ribiško pristanišče Samsuna Canik, se pripeljemo kot zadnji.

Od komodorja smo vsi dobili navodilo, da se moramo sidrati z več izpuščene verige kot običajno, ker bo v naslednjih dneh močan veter. Očitno so ga vsi ubogali in se šolsko sidrali. Nobena veriga ne leži postrani. Pustili so primeren prostor za našo Laro in Ülga.

Ob pristanku vsako posadko pozdravi postaven šef ribiške zadruge Samsun in nam ženam izroči lepo lončnico z darilcem. Dobim prijetno dišečo kolonsko vodico made in Samsun.

Danes nihče ne žura. Lučke hitro ugasnejo.





*Gerze še spijo*



*luna odhaja, sonce je vzšlo ob 5.15*



*najboljši sedež v valovitem morju - prilagaja se*



*naši, tisti ki so štartali kasneje*



*Ilgaz  
barve niso fotoshop*



*Aegean od komodorja*



*še zadnji pred delto reke Kizilirmek*



*Samsun*



Samsun je veliko pristanišče - trgovina dela nemoteno



ribiško pristanišče Canik



mi



floto sva pripisala šefu ribiške zadruga

## 16. julij 2022, sobota

## Samsun

Ob 10h se prelevimo v turiste. Danes imamo velik klimatiziran avtobus s potrpežljivim šoferjem.

Prva postaja je spominski park. V lepem parku je na ogled ladja Bandirma s katero je Ata Türk pripotoval iz Istanbula in začel revolucijo. Bolj zanimiv je sosednji "park". Še starejše pristanišče od našega so preuredili v karavan kamping z vodnim parkom, smučarsko vlečnico, restavracijo - idealna rešitev za mlade družine z otroci s preveč energije. Kasneje srečamo še več starih odsluženih pristanišč, ki so se spremenila v kopališča, veslaške, športne klube, letovišča.

Druga postaja je mestni muzej. Arno prvič niso spustili v muzej. Arno ni edina pasja duša. V skupini imamo še Loubo, mešanca med pinčem in čivavo s francoske jadrnice. Oba je čuval komodor v muzejskem bifeju. Muzej prikazuje razvoj mesta. Samsun je v prejšnjem stoletju zrastel iz vasi v mesto z več kot 700.000 prebivalci. Je eno izmed 6. najbogetejših mest v Turčiji. Ima zelo prometno pristanišče in veliko, bogato kmetijsko zaledje. Mesto je prenovljeno, modereno, ima veliko zelenja in malo smeti. Meni je veliko lepše mesto od kaotičnega Istanbula.

Med dvema ogleda mi uspe podaljšati turški telefonski paket. Telekomovci znajo samo turško in imela sem veliko srečo, da je bil med strankami striček, ki je očitno delal, ali še dela, v Nemčiji in je tekoče govoril Nemško. Vse sva se sporazumela, odlično je prevajal Telekomovcem, da sem vse skupaj ultra hitro opravila. Imam novih 25 GB za manj kot 4 eur...

Ob obali centra imajo zelo lep park. V njem je palača mestne oblasti, kulturni center, športni center, muzej vlakov in maketa pomola, kjer je pristala Bandima z Atatom v naravni velikosti. Seveda smo se šli tja slikat in kasneje še v kulturni center, kjer smo bili z Arnom vred priča multimedijiški predstavi o zgodovini Turkov od Hunskih plemen do Ate. Arno se je pritresel ven. Prostorski zvok mu ni bil pisan na kožo. Še zalajati v protest si ni upal.

Pred obiskom zadnjega Türkovega muzeja, kjer si je Arno smel ogledati eksponate iz svoje potovalne vreče, so nas peljali malo v naravo. Na griču nad pristaniščem so našli ostanke prve naselbine. Razvaline se renovirajo, tako da smo imeli na voljo samo lep razgled in malico v bližnjem lokalju.

Naše turške sojadrance vse kar je povezano z Ata Türkom zelo zanima in veseli, mi ostali jim ne sledimo...

Vsi smo bili veseli vrnitve v naše domove.

Najbolj zagnani so bili še odpeljani v bližnji nakupovalni center - kot nova Supernova na Rudniku, s podobno, če ne enako vsebino, samo cene so prilagojene...

Večer je minil brez posebnosti.



*Bogdan je v Samsunu*



*Bandima (za ograjo je karavan kamp)*



*ni ruska mina*



*mestni muzej - vse o tobaku*



*oblačila včasih*



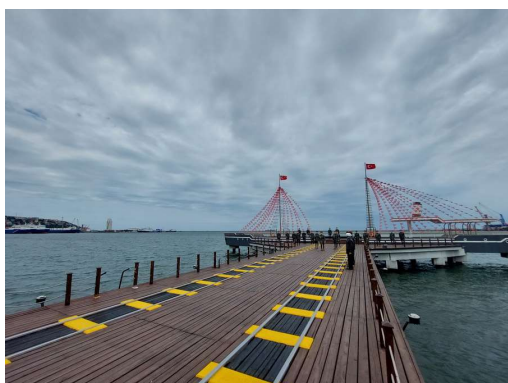
*kuhinja po starem*



Samsun včasih



Samsun danes



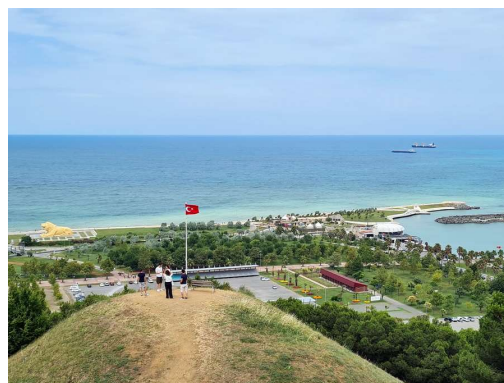
pomol Bandime



naša pressica Ömre je super aktivna



Samsun na desno, center je še bolj desno



Samsun na levo

## 17. julij 2022, nedelja

## Samsun

Ob 10h pristanemo na istem avtobusu. Arno že ve kam mora zaviti, ko preleti stopnice avtobusa. Sojadranci so postali del njegovega tropa in jim zvesto sledi.

Prva postaja Birds haevn, ptičji raj, na zahodu Bafre. Bafra je mesto na sredini polotoka delte reke Kizilirmek, okoli katerega smo pluli predvčerajšnjim. Ptičji raj leži med polji riža, pšenice, koruze, tobaka. Na vseh drevesih v okolici razglednega stolpa so gnezda štokel. Neverjetna gostota teh ptic. Nekaj kilometrov naprej zavijemo v ekološki park delte reke Kizilirmek. Lepo. Veliko različnih vrst čapelj, štokle, žerjavi, na tleh pa divji konji, bizoni in celo kamele. Na odprtem avtobusu za ogled parka nas prepriha do kosti.

Pokrajina je obdelana do zadnjega koticčka, polna manjših kmetij. Bafra je podobna sračjemu gnezdu blokov in starejših hiš. Oglejmo si muzej tobaka.

Nadaljujemo proti jugu. Rodovitna, nizka delta se dvigne v griče. Vse zeleno in obdelano. Proti večeru se ustavimo na vrhu enega izmed gričev, na kmetiji pridelovalca lešnikov.

Turčija pridelala 80 % svetovne proizvodnje lešnikov. Področje nad delto reke Kizilirmek je eno izmed bolj primernih za lešnikove nasade, ker lešniki za bogat pridelek potrebujejo zelo vlažen zrak in veliko sonca. Lastnik kmetije je star 54 let in ima 30.000 m<sup>2</sup> velik nasad lešnikov; 5000 sadik, dva zaposlena, poprečno pridelala 5 ton na hektar.

Pričakajo nas pogrnjene in bogato obložene mize. Brez govorov na začetku ne gre. Mladi kmet ima silno zgovornega managerja, ki razloži vse o lešnikih v Turčiji in še več... Potem napademo hrano: sadje, sirčke, Bafra pide, štrudel iz testa za rezance. Vsebina je faširano meso ali sveži sir s peteršiljem. Lešnikov namaz je enkratni. Pečene ovčje zarebernice so slastne. Vina in piva po nekaj urah zmanjka. Raki zdrži do konca, do 22 h, kot večina udeležencev.

Na poti domov se ustavimo še v najboljši sladoledarnici Samsuna. Po pristanku na domačem pomolu ob 23.30 po 5 minutah nastopi čista tišina.

Jutri imamo na našo srečo prost dan. Že sedaj spoštljivo piha, jutri naj bi se pridružil še dež.



štorkle



gnezda nad riževimi polji



safari bus nas zapelje v park



divji konji in bizoni



*v parku je 7 močvirnih jezer*



*bizoni*



*želve*



*sračje gnezdo - Bafra*



*tobak*



*sončnice*



*obdelani griči*



*ranč lešnikov  
nadaljevanje slik jutri*

**18. julij 2022, ponedeljek**

**Canik**

Že zjutraj piha 30 vozlov in dežuje. Najprej se naspimo, potem šef preskusi tartansko tekaško progo v bližnjem parku. V nadaljevanju peremo, pospravljamo, točimo vodo in končno najdem čas za pisanje bloga. Če nebi imeli prisilnega prostega dne, bi moralo pisanje počakati. Tudi če je volja, je zadnje čase stiska s prostim časom....

Danes je še Bogdan uspel podaljšati svoj telefonski paket. Šef ribičev ga je odpeljal v nakupovalno središče, nazaj je s polnim nahrbtnikom pripešal (1/2 ure).

Jutrišnji cilj Fatso je danes poplavilo in jo bomo obiskali nazaj grede, ko se posuši. Pričakuje nas 80 milj oddaljeni Kumbaši. Napoved vetra je obetavna. Upajmo, da se bodo današnji valovi polegli in dež unesel.

Slike so za nazaj.



*lastnik kmetije lešnikov in njegov nasad*



*lešniki*



*mi na vrhu griča*



*mi malo kasneje*



*v lovski sobi (še kasneje)*



*na tartanski stezi*



*pogled na staro ribiško pristanišče*



*prodajalna kipcev v različnih izvedbah, za vsak okus*



*pidarnica na drva*



*multimedijaska predstava*



*šapke*



*B v elementu*

## **19. julij 2022, torek**

## **Canik - Kumbaši**

Ob sončnem vzhodu smo izpluli in malo po sončnem zahodu pristali.

Prvih 15 milj je bilo hitro jadranje na severo-zahodni veter, P 60°, do 18 vozlov in meterski val od severa. Naslednjih 49 milj je bilo neznosno zibanje na dolge valove iz severa in premalo vetra iz zahoda. Naša smer je vzhod... Dolgčas nama ni bilo, ker so obilne padavine v hribih severne Turčije v morje odplaknile ogromne količine drv, debel, vej in drugega drobirja. Plastika je v teh koncih še najmanjši problem. Zadnjih 15 milj je bil veter bočni in sva jadrjala, vijugala med otoki naplavin z izklopljenim motorjem. Prvič sva priplula zadnja.

Danes sva imela srečo. Propeler je ostal čist, le Hanzija je moral Bogdan malo napeti. Nekateri so jo slabše odnesli. Trije avtopiloti so izdihnil, dve barki sta čistili propeler. V ribiškem pristanišču Kumbaši so nas privezali prijazni vojaki - za trening.



Današnji program v Kumbašiju so tudi odplaknile poplave. Škoda, ker so gostitelji dobro razpoloženi - za nas dobro, ker smo vsi po vrsti utrujeni.

Mestne oblasti so vsaki barki podarile 100 l goriva. Cisterna se je pripeljala v trdi temi. Najin tank je majhen. Sojadranci iz večjih parnikov so nama prinesli svoje rezervne kante. Sedaj imava polno klet zalog.



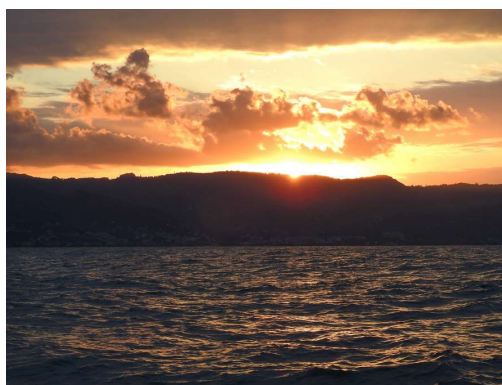
ena od včeraj iz nakupovalnega centra



tole je kar velik Amel v akciji



preproge vej, drv, debel



sončni zahod



prijazni Kumbaši



Kumbaši

20. julij 2022, sreda

Kumbaši - Tirebolu

Ponovno zgodnji odhod in ponovno nemogoči val iz severa in pomanjkanje vetra najprej iz juga, kasneje iz zahoda in debla. Kombinacije za bruhat, ampak smo vsi že dodobra prekaljeni, le zvečer in zjutraj nas vse boli...

Po 10 miljah rodea prilagodim smer bolj primerno valovom in pozabim na čas prihoda na cilj. Kar je preveč, je preveč. Kapitan najprej protestira, potem ugotovi, da plujeva naravnost na vmesni cilj, ki sva ga spregledala...

Pred Giresundom se zberemo, da gremo v gosjem redu mimo glavnega pristanišča in nato zaplujemo v častni krog okoli otoka Giresund, kjer so nekoč pristali in prezimili Argonavti. Je eden od treh turških otokov v Črnem morju.

Ko se zbiramo, larin propeler zaropota. Panika. Kapitan obleče kopalke in še preden natakne masko, pogleda v morje. Iz Lare štrli drevesce. Očitno se je med manevriranjem pri zbiranju uspelo zaplesti v Laro. Po podvodnem pregledu ugotovi, da je lepo diagonalno zataknjeno med kobilu, pogonsko nogo in krmilo. Ker sva hitro reagirala, ga je brez posledic potisnil ven.

Naš komodor ima dobre veze. Ko delamo častni krog okoli otoka, prileti lovsko letalo in nad nami izvaja akrobacije (za trening za nedeljske tekme...). Koliko goriva je porabil za svoje vragolije, nebi ugibali, da ni bil med slabšimi piloti, tudi ne. Predstava je bila nora... in glasna. Arno se ves trese, Bogdan s fotoaparatom skoraj konča v morju...

V nadaljevanju plovbe se razmere še poslabšajo. Dežuje. V Tirebolu pristanemo pod mestom v slikovitem pristanišču. Kljub dolgemu pomolu - valobranu in razgibani obali, barke lepo trzajo od valovanja iz nedoločljive smeri.

Današnji plov je zdelal še nekaj avtopilotov, propelerjev in edini katamaran v naši floti je ostal brez enega propelerja.

Vreme tudi tu ni običajno. Pri nas doma je prevroče in presuho, tukaj je prehladno in premokro. Običajno sta julij in avgust najbolj vroča in najbolj sušna meseca na turški črnemorski obali. Letos so poplave in hladno je. Izvlekla sem ugice, legice, šef trenirko. Anoraka sta vedno pri roki, sprayhood ostaja lepo zaprt. Vetrovi in valovi so izvenserijski in zadnja dva dneva bi jadralsko gledano najraje vsi preskočili...



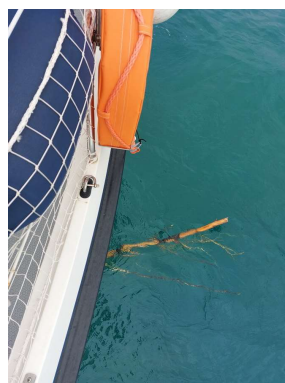
turobno jutro



Ordu



gorjansko



dreesce pod Laro



*Giresund, mahnjeni so na stolpnice*



*račke so se zbrale*



*častni krog*



*vražji pilot je takoj spodil vse ptiče z otoka*



*prevlečen let nad mestom*



*fantom?*



*nad komodorjevo jadrnico*



*končno Tirebolu in nove zaloge vode*

21. julij 2022, četrtek

Tirebolu

Jutro je hladno, 18°, in deževno. Ob 10h nas odpeljejo s šolskima avtobusoma na zajtrk v restavracijo na drugem koncu mesta. Na meniju je armenska in turška hrana. Slastno, v količinah kosila. Komaj se odkotalimo na avtobusa.

Pod vodstvom domačega arhitekta si ogledamo stari armensko-muslimanski center mesta Tirebolu. Pritličja hiš so zidana iz kamna, nadstropja iz lesa. Način lesene zidave se imenuje bagdadski, ornamenti ograj, oken so arabski. Če je lastnik premožnejši so tudi nadstropja sezidana iz kamna. Pogosta so modra okna in vrata, kot v Grčiji. Modra so zato, da ščurki in škorpioni ne lezejo v hišo. Modro barvo enačijo z rdečo, ki pomeni grožnjo. Iz ornamentov na kamnitih portalih vhodnih vrat je razvidno poreklo in status graditelja ter namen objekta.

Nasledna postaja je predelava lešnikov. Ogledamo si luščenje, separacijo, pečenje, vse po starem. Transportne "cevi" med stroji so lesene, da se jedrca ne poškodujejo. Za malico degustiramo turško Nutelo, ki je veliko boljša od originala in lešnikov namaz. Noben obrok nikjer ni brez čaja.

Sledi predelava čaja. Pozdravi nas neskončno prijeten vonj listov čajevca, ki pa ni niti malo podoben vonju čaja, ki ga pijemo. Liste zmečkajo, prvič fermentirajo 40 minut v ogromnih mešalnikih, kot za testo, naslednjih 40 minut fermentirajo v posebni komori, nato se masa suši, melje in separira na tri frakcije. Najbolj fini prah gre v čajne vrečke, srednj veliki drobci so primerni čaj v rinfuzi, največji delci se v majhni količini dodajo čaju v rinfuzi, da se ne kepi. Končamo v pakirnici, ki je super moderna do zadnjega dejanja. Pakete čaja ročno zlagajo v kartonske škatle...

Pogled skozi okna avtobusa preseneča. Vse je obdelano. Pokrajina je hribovita, podobna Zasavju. Ceste so strme, da jih avtobusi komaj zmorejo. Vsaka ped zemlje med hišami, bloki je obdelana. Nikjer ni "okrasne" trave. Parcele so majhne. Ob koruzi raste zelenjava; buče, paradižniki, koleraba... Kjer ni njivic so leske, samo ponekod čajevci. Na ta način bi se tudi Slovenija prehranila z lastnim pridelkom...

Večernega programa danes na srečo ni. Žuriranja že nekaj dni ni opaziti.



zajtrk



stari del, Tirebolu



stari del, Tirebolu



kamnit portal na starem delu hiše



separacija lešnikov



transportne cevi



turška nutela in lešnikov namaz



listi čajevca na poti v predelavo



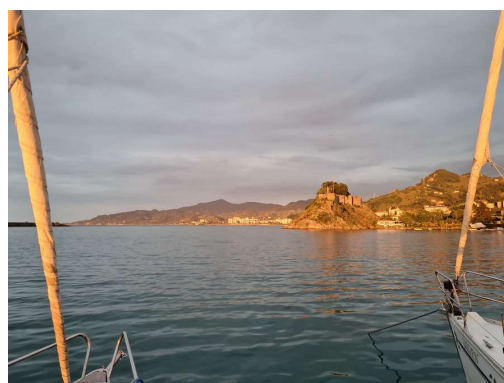
fini prah



liptons in earl gray



kamione raztovorijo mehansko, pošiljke malih kmetov ročno



zvečer le posije sonce

22. julij 2022, petek

Tirebolu - Beşikduzu

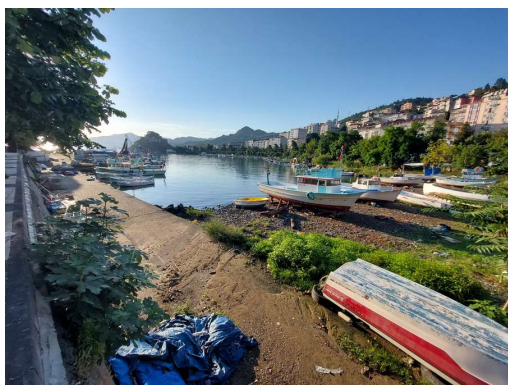
Izplujemo ob 7h, ker nas v naslednjem pristanišču čaka naslednji program. Jadramo nekaj malega na začetku, zadnje milje glisiramo na genovo na 23 vozlov krmnega vetra.

Beşikduzu ima majhno ribiško pristanišče. Velike ribiške ladje so se nam umaknile. Več kot uro traja, da nas komodor postroji na pomol. Sidranja in s krmo vezanja na pomol pri močnem bočnem vetru ne zmore vsak v prvo. Poleg tega smo morali izkoristiti vsak centimeter pomola, da smo lahko vsi vezani nanj. Med barkami je prostora za pol bokobrana. Na pomolu ležijo kupi zarjavelih verig za sidranje kletk za ribogojnice in bale debelih vrvi. Med vso to nesnago skačejo mladiči jadralskega kluba Beşikduzu in nas veselo pozdravljajo.

Po dobrodošlici v jadralskem klubu smo odpeljani na nove ogledе. Dobrodošlice so sestavljene iz govorov, prigrizka in krajših programov. Tokrat je 90-letna gospa recitirala neko dolgo turško pesem - na pamet. Dobrodošlice so nekaj, kar bi posadke 5. tujih bark najraje izpustile... (Bilo nas je 6. Američani z ogromnim katamaranom so nas hitro zapustili. Njihovi pubertetni "odrasli" otroci so se uprli...)

Ogledali smo si tovarno rešilnih splavov, prodajalno ročno izdelanih nožev, delavsko univerzo iz časa Ata Turka. Delavske univerze so v Turčiji kmalu propadle, čeprav so prispevale veliko priznanih učenjakov, mož in žena. Morda prav zaradi žena...

Sledilo je malo folklore in folklornega "šopinga", poprečna večerja, sprehod nazaj domov in skok v posteljo.



Tirebolu navsezgodaj



na tržnici so prodajali liscičke - sredi poletja



takole izgleda, kjer se reke izlivajo v morje



mali ribiči lahko lovijo, veliki šele s 1. septembrom



*nasadi čajevca med bloki*



*današnji pomol v Beşikduzu*



*dobrodošlica*



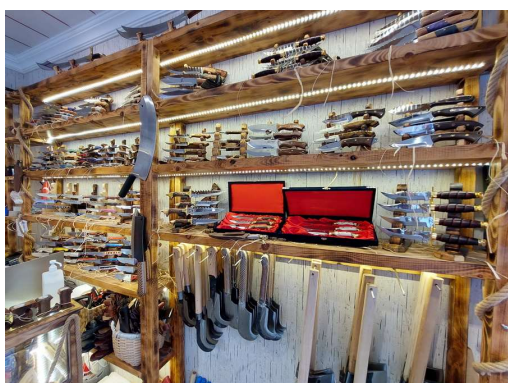
*tovarna rešilnih splavov*



*peglezn v Beşikduzu*



*center mesta*



*prodajalna priznanih nožev*



*turška črnomska obala še ima pravo zimo*

**23. julij 2022, sobota**

**Beşikduzu**

Zvečer smo bili opozorjeni, da bo danes izlet v gore, kjer je precej hladneje. Izbrskali smo toplo garderobo, napolnili nahrbtnike in se odpeljali z enourno zamudo. Pokvaril se je eden od dveh šolskih avtobusov. Dobili smo nadomestnega.

Povzpeli smo se na Sisdagi, Megleno goro. Nismo bili edini. Po vijugasti, strmi cesti se je valila nepregledna množica vozil vseh vrst na planšarski festival.

Na planoti pod 2000 m visoko goro je že bila nepregledna množica ljudi in vozil vseh vrst. Okoli džamije je planšarski semenj, po travnikih je vse drugo, le krav na štirih nogah bolj malo. Glasbenega festivala, kot nam je bilo rečeno, nismo doživeli. Povzpeli smo se do sedla, pogledali v dolino, se vrnili na prizorišče in se po predstavi otomanske vojaške godbe, ko so se začeli govoriti, počasi sprehodili med stojnicami do avtobusov in se odpeljali.

Komaj smo se uspeli po stranskih poteh izmuzniti iz neskončne gneče vozil, se nam po nekaj kilometrih asfalta pokvari avtobus. Idejo, da bi se vsi v dolino peljali z drugim šolskim avtobusom, opustimo, saj ni dosti boljši od našega. Nov avtobus nam obljubijo v eni uri.

Čez 15 minut vsi sedimo v hotelu, kilometer oddaljenemu od avtobusov, in veselo pijemo pivo. Turki, ki so se vračali z izleta na goro, so nas pobrali in prepeljali do hotela. Med vračajočimi je bil tudi mehanik z dekletom. Ustavil se je pri pokvarjenem avtobusu, "pozabil" na dekle, in avtobus za silo popravil. Domov se vseeno peljemo z danes že tretjim šolskim avtobusom...

Lastnik hotela je doživel najboljši dan sezone. Smeji se mu do ušes. V najbolj ortodokсно muslimanskih krajih, med gorjani, smo mu spili vso zalogo piva. Hladilnik s pivom ima steklena vrata preplepljena s črno tapeto... Veliko pivo je po 35 TL (manj kot 2 eur).

Večerjamo v isti restavraciji kot včeraj. Meni je enak, govori daljši. Pred spanjem nam v poznih urah mladi jadralski pripravijo koncert. Zaigra mali pianist, Balkanska pihalna godba (ciganska) in sledi ples, ki ga večina jadrancev prespi.

V malem pristanišču se je čez dan sidrala španska jadrnica. Pere in Iona se vračata iz Potija. Pridružila sta se nam pri večerji. Danes je angleško govoreči del ralija klepetal več, kot po naravi klepetavi Turki.



*vse zeleno, vse obdelano, leske do pašnikov*



*201 planšarski festival*





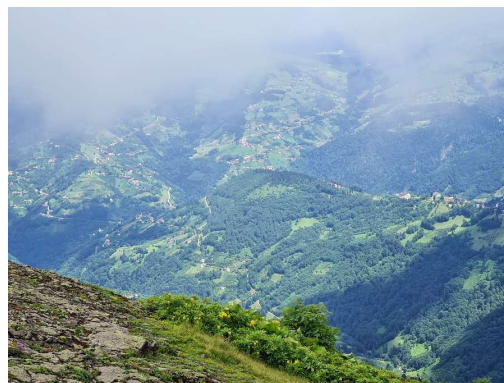
*laurusove češnje*



*široka ponudba*



*rumeni rododendron*



*pogled v dolino*



*praznično oblečeni*



*domačini jemljejo fešto zares*



*tkalka ogrinjal*



*praznovanje, veliko hrane in pijače, alkohol ne obstaja*



v ozadju so mesnice...



čajnica

## 24. julij 2022, nedelja

## Beşikduzu - Faroz (Trabzon)

Ker smo se morali odvezati in dvigniti sidro v obratnem vrstnem redu, da nebi bilo makramejev, izplujemo šele ob 10h.

Do Faroz-a, ribiškega pristanišča Trabzona, vetra ni, valovanje je. V Farozu je za privez na voljo malo več obale in malo bolj čista je. Dve obali pristanišča sta poseljeni s hiškami za čolne. Nekatere so postale počitniške, nekatere domovi.

Trabzon je veliko mesto, vendar ni tako lepo kot Samsun. Bolj razvlečeno je. Trabzon so vrata v Perzijo in Zakavkazje. V starih časih so do mesta iz zahoda brez težav pripluli, od mesta naprej na vzhod so vodile uhojene kopenske poti.

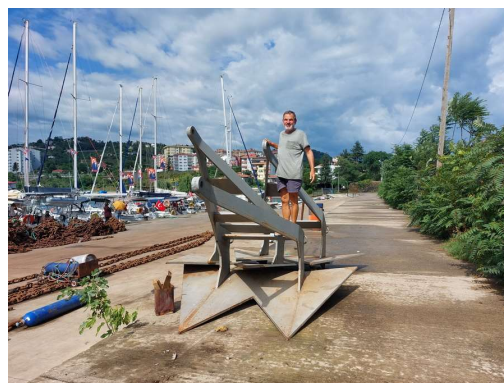
Popoldanski izlet zajema ogled vile Ata Turka, kjer je spal 2 noči, ogled bazilike, ki je postala mošeja Hagia Sofija in ima za mujezina štirioglat »zvonik«, ogled Sulejmanovega parka v urejenem rečnem koritu. Kapitan uspe vmes skočiti v trgovino po kruh in mleko, jaz se doma trudim pisati dnevnik.

Zvečer nas peljejo na večerjo v restavracijo na obali jezera Sera Golu. Meni in govori se ponavljajo.

Po jezeru plavajo plastični labodi, ob jezeru je množica paviljonov za piknike z roštilji in kamnitimi koriti za vodo. WC-jev ni opaziti. V nekaterih takih parkih so tudi mesnice. Tukaj morajo meso, oglje in ostale pritekline prinesiti s seboj...



španska jadrnica Argonaut



sidra za ribogojnice



športna dvorana v Trabzonu



"bazilika" Hagia Sofia



mozajik med maševanjem prekrijejo s tepihi



vila Ata Turka



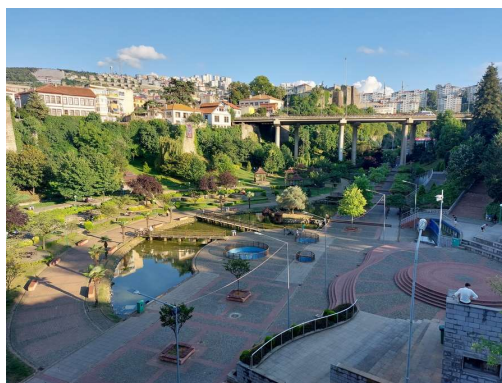
skromna notranjost



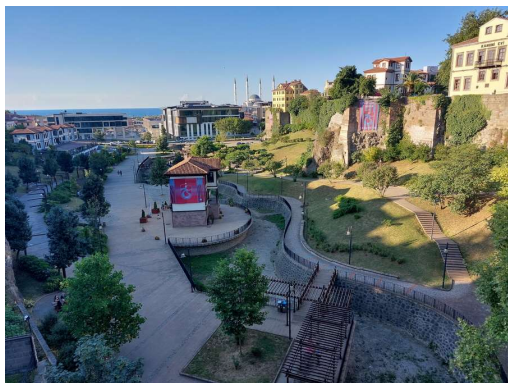
skromna notranjost



Trabzon je bil močna utrdba



park v rečnem koritu



park v rečnem koritu



paviljoni za piknike ob jezeru Sera Golu

## 25. julij 2022, ponedeljek

## Faroz (Trabzon)

Z dvema šolskimi avtobusi se ponovno peljemo v hribe. Današnji cilj je samostan Sumele.

Med potjo se ustavimo v restavraciji ob gorskem potoku na okusnem zajtrku. Ti turški zajtrki vsebujejo več kalorij, kot jih pokurimo v nadaljevanju dneva...

Vozimo se po smrekovih gozdovih skozi vintgarje do naravnega rezervata kjer je samostan. Tam se presedemo za del poti v kombije, zadnjih 350 m pešačimo po lepo urejeni gozdni poti.

Samostan Sumele od daleč izgleda kot Predjamski grad. Vzidan je v skale, skrit med poraščene grebene. V 4 st. n.š. je bila v jamo v pečini vgrajena mala cerkev posvečena Mariji Brezmadežni. V dobi bizantinskega cesarstva je bil dozidan samostan, ki je kot grška ortodoksna cerkev deloval tudi v Otomanskem cesarstvu. Samostan je imel svoj akvadukt, vodovodno napeljavo, shrambe, kuhinjo, bogato knjižnico. Aktiven je ostal do leta (menjave narodov)1923, potem je postal muzej.

Iz doline Sumele nas skozi Trabzon odpeljejo v drugo, bolj zahodno dolino.

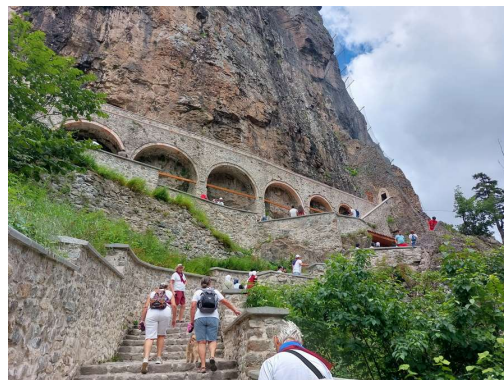
Pokrajina je gorata, zemlja rodovitna, vse je obdelano in posejano s hišami. Hiše so najmanj 3-nadstropne, večkrat celo 6. Naseljeno je ponavadi eno nadstropje in ena delavnica v pritličju, ostalo je prazno, končano ali nedokončano. Očitno starši zidajo hiše še za naslednike, v veri da bodo ostali doma in jim pomagali obdelovati zemljo. Nasledniki v okolici Trabzona so v veliki meri tesarji in zidarji, imajo stanovanje v bloku bliže mesta in so na sezonskem delu na jugu Turčije ali drugje.

Visoko v bregu nas posedejo v zanimivo ribjo restavracijo z »letečo ladjo«. Za kosilo je okusna pečena postrv.

Malce utrujeni pridemo domov ob 18h. Ob 20h dostavijo dizel in vodo. Ob 22h so vse lučke v barkah ugasnjene.



kumak, raztopljeni sir z maslom in koruzno moko - Bogdan je dodal še zgoščeni grozdni sirup, 0 kalorij



akvadukt pred samostanom



notranji del Sumele



prevladovalo je krščanstvo



freske so le delno ohranjene



notranji del



pogled na samostan



eno izmed pokopališč, kar nekje



zanimiva ribja restavracija



vse je obdelano, zeleno



hiške za čolne v našem pristanišču



ni slabo, stanejo 700.000 TL, če jo kdo sploh proda

## 26. julij 2022, torek

## Faroz (Trabzon) - Dugdogdu (Rize)

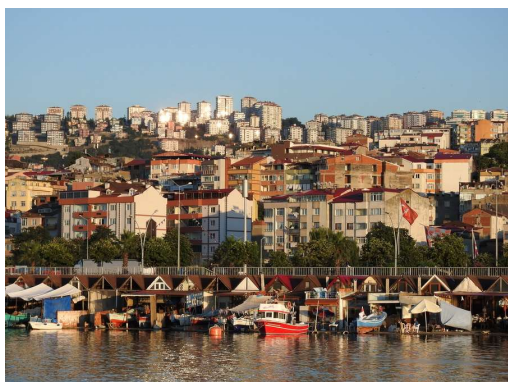
Ko zapuščamo Trabzon, pred ribiškim pristaniščem delamo častni krog v zahvalo gostiteljem. Snemajo nas z dronom, ki je dobil posebno dovoljenje bližnjega letališča. Ko dron poleti, vsi za 3 minute izgubimo GPS signal na ploterjih in se prestavimo v notranjost Turčije...

Nadaljevanje plovbe je končno primerno za pisanje bloga. Valovanja ni, vetra ni, Yanmar dela na podarjeno gorivo. Dežja ni več, vreme se je vrnilo v standardne okvire: podnevi je 28°, ponoči 18°, sije sonce, vetra ni, bonaca je. Jadra smo dvignili le za okras.

Ribiško pristanišče mesta Rize je podobno ostalim ribiškim pristaniščem. Vsi imajo podoben tloris. Globine so od 3 do 9 m.

Program se je iz neznanih razlogov zataknil in danes imamo namesto prostega večera piknik. Po pikniku ob 21h je ogled nakupovalnega središča, novega stolpa posvečene predvsem promociji čaja. Pokrajina okoli Rize slovi po proizvodnji najboljšega čaja. Čajevci so posajeni povsod...

Bogdan je preveč radoveden, da bi ostal doma. Jaz sem se raje pridružila nočnemu klepetu Angležev, ki so zanimivi, a težko razumljivi.



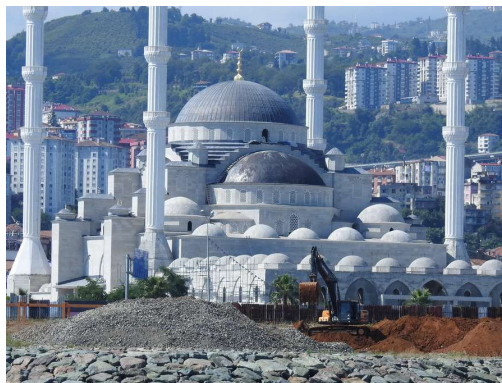
še ena slika zanimivih ribiških hišk, ki se spreminjajo v vikende in stanovanjske hiške



Faroz



Trabzon je veliko mesto



velika mošeja je še v izdelavi



ena redkih, če ne edina turška klobasa, kupljena na planšarskem sejmu



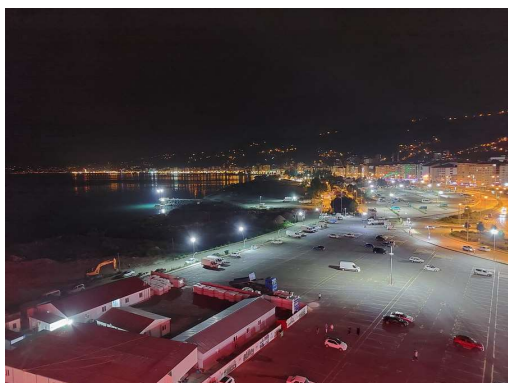
piknik v Dugdogdu-ju



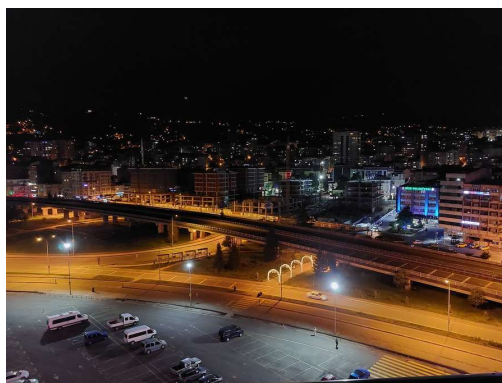
stolp v obliki kozarca za čaj v Rizeh



Rize



Rize



Rize

27. julij 2022, sreda

Dugdogdu (Rize) - Findikli

Natočiva vodo, umijeva Arna in že smo na poti v Findikli, kjer nas čaka nadomestni program. Spremlja nas vonj čajevcev.

Piha bonaca in rahel vzhodnik, idealni pogoji za frizerja od Arna. Dlako sproti odnaša v morje. Po 1,5 ure se na Arnu ne pozna veliko, na morju za nami plavajo konkretni kupčki dlak.

Findikli je manjše ribiško pristanišče. Izkoristili smo vse možne priveze na vzhodu in zahodu. Voda v bazenu je globine od 3 do 4 metre. Na Navionicsu so v pristanišču in pred njim označene čeri. Nobena od naših 23 bark jih ni srečala, ali se dotaknila dna.

Komaj se dobro privežemo, že nas odpeljejo v deželo čaja. Čajevci rastejo povsod, po strmih bregovih, poljih in okoli hiš, kot pri nas doma trava. Na 2000 kvadratnih metrih zemlje se pridela 1 tona mladih čajnih listov v treh žetvah, maja, julija in septembra. V hribih malo manj, na ravninah malo več. S tono listov zaslužiš 1000 eur. Beli čaj izdelujejo iz prvih, februarjskih poganjkov, popkov čajevca in je 40x dražji od črnega ali zelenega.

Ogledamo si tipično kmečko hišo in skedenj, podoben tistim iz Posočja, ter kamniti most, kot mali Mostar. V razgibani pokrajini prvič srečamo počitniške hiške, lastniške ali za najem.

Zvečer se ustavimo v centru mesta, da si nakupimo hrano. Nakupi se končajo v vaški gostilni, kjer na našo žalost ne strežejo piva in drugih alkoholnih pijač. Spet smo na čajni dieti.

Mesto ima lepo javno stranišče pod umivalnico od džamije. Čisto stranišče je v teh krajih redkost. Papirja ni skoraj nikjer in tudi klasične školjke ne.



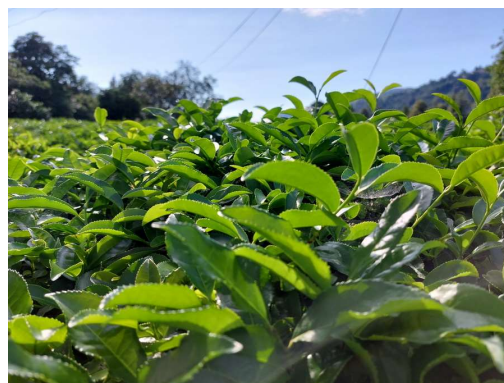
ribiško pristanišče Findikli



tipična stara hiša



skedenj



čajevci je podoben ligustru





žetev čajevcev, obiralci imajo visoke ribiške škornje zaradi kopriv in kač



ločni kamniti most



vikendice



čaj raste po neverjetnih strminah

## 28. julij 2022, četrtek

## Findikli

Findikli v starem jeziku omeni leskovna (če ni posajen čajevce, je leskovna).

Po zajtrku v bližnji restavraciji gremo na izlet v Kamniško Bistrico. Skoraj na koncu doline stoji visoko na vzpetini mogočen grad Zil iz 5. stoletja. Zgrajen je bil kot zavetišče/prenočišče za trgovce, popotnike med Črnim morjem in Bližnjim vzhodom. Kako pomembna so morale biti take utrdbe, priča že sama gradnja.

Na poti tja se nekateri udeleženci relija spustijo po jeklenici čez dva potoka in vmes glasno jodlajo. Na poti nazaj se večina udeležencev poda na rafting. Po kakšnem kilometru spusta po precej krotki reki jih vse premočene naložijo na tovarnjaček, vključno z raftom, in pripeljejo nazaj. Za večino je bilo to prvo raftanje.

V teh hribih vse do Gruzije se z ustnim izročilom ohranja lazijski jezik (laški). Govorijo ga še v Kolhidi v Gruziji. Lazijci so »soft« muslimani.

Ko se vrnemo domov, se moram ohladiti in odšnorklam na ogled našega podvozja. Že pri zadnjem kopanju, ko smo čakali, da pridemo na vrsto za vez, je kar nekaj bark opazilo, da so nas napadli vitičnjaki. Ni tako hudo, kot je izgledalo. Vitičnjaki se ne vsidrajo prav močno v antivegetativni premaz. Na sprednjih dveh tretjinah jih odnaša. Zadaj, kjer je tok počasnejši, ostanejo, a jih ni težko odstraniti. Lepo se je razrasel tudi zelen sluz. Naši premazi očitno niso narejeni za »jezersko« vodo. Vsi upamo, da nas bo bolj slano Egejsko morje očistilo.

Zvečer je v zajtrkovalnici glasbeni večer - domača glasba na gajde (dude). Bogdan se kasneje sprehodi na zaključek prireditve. Domov grede se pripelje s kombijem.



črnomorski kormorani letijo višje kot jadranski



"Kamniška Bistrica"



v gorah je še sneg, visoke so do 2850 m



grad Zil



grad Zil



kapitan je pripravljen



še skupinska



najprej učne minute



prve brzice



prvo nasedanje



srečna vrnitev

## 29. julij 2022, petek

## Findikli - Hopa

Zjutraj se prav na hitro po gladkem morju prestavimo v tovarno pristanišče Hope. Privežemo se v najbolj skrit kotiček zraven obalne straže in še vedno je čutiti valovanje.

Zapremo barke, ker smo opozorjeni, da so v pristanišču podgane, in se odpeljemo na ogled Črnega Jezera (Karagöl), ki leži na višini 1450 m. Glede na izkušnje iz zadnjih dni smo se opremili z jaknami. Danes je soparna vročina priplezala tudi v hribe. S sprehoda okoli jezera prideva mokra od potu. Vsi trije smo umazani od blata dobro namočenih tal. Pravijo, da imamo srečo z vremenom, ker v teh krajih dežuje 300 dni na leto. Zanimivo je, da se voda iz jezera in okoliških rek, ne glede na bližino morja, izteka v morje šele pri Batumiju v Gruziji.

Kosilo imamo v 30 km oddaljenemu Artvinu. Kraji v zaledju so proti vzhodu vedno bolj revni. Peljemo se ob velikem umetnem jezeru, kjer so za elektrarno izpraznili dve globoki dolini. Na jezeru so ribogojnice. V Artvinu nas počastijo v na videz neugledni »menzi« z božanskim ovčjim kebabom.

Brez Ata Turka ne gre. Po kosilu se povzpne po strmi vijugasti cesti do sedaj največjega videnega spomenika, kipa Ata Turka. Stoji na vrhu špičastega hriba nad Artvinom in vožnja z mini avtobusoma do tja in nazaj je bila za moj okus veliko bolj nevarna kot jadranje po Črnem morju.

Domov pridemo pozno, naveličani dolgotrajne vožnje, ki je bila na koncu še zabeljena s preglasno turško muziko v ledenem avtobusu.

Še bolj pozno pride agent po osebne in ladijske dokumente, da se jutri zvečer lahko odjavimo iz turških voda in Turčije.



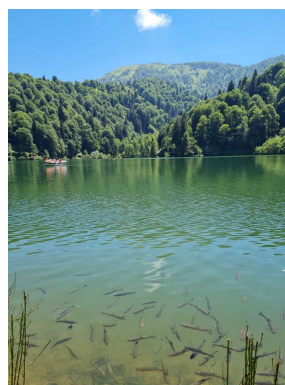
Findikli



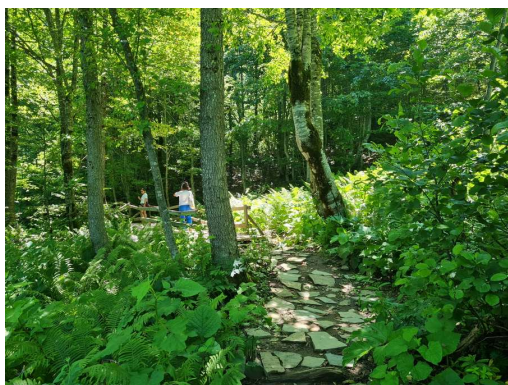
Hopa, tovorno pristanišče



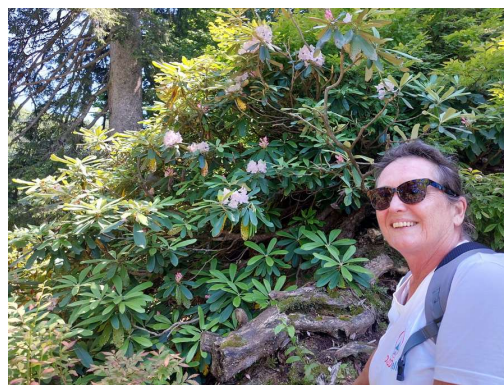
danes ima Arno svoj sedež



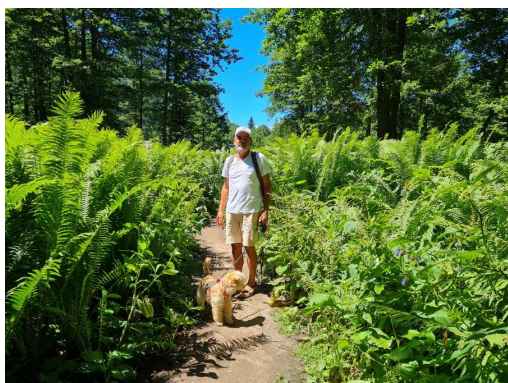
Črno jezero



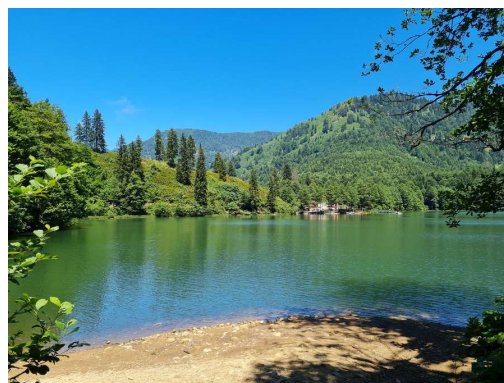
bujen deževni gozd



beli in roza rododendroni



velika praprot



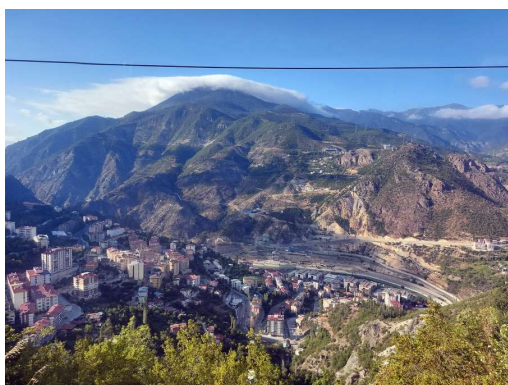
jezero



*povsod tečejo potoki, povsod slapovi*



*ribogojnica na vodnem zajetju*



*Artvin*



*največji Ata Turk*

### **30. julij 2022, sobota**

### **Hopa**

Dan je namenjen planinskim izletom, samo tega nam ni nihče povedal, ker še domači organizator ni imel točne predstave, kam nas pelje. S seboj naj bi vzeli kopalke in brisače, na pohodne čevlje so pozabili.

Proti gradu Ciha se peljemo s kombiji po ozkih cestah, kot bi se peljali v Pasji rep. Kombiji pred koncem poti omagajo in nadaljujemo peš. Ko zmanjka poti, hodimo po komaj vidni stezi skozi deževni gozd strmih črnomoških hribov. Plezamo po spolzkih skalah in se počasi plazimo proti gradu. Med potjo najdem mikro jurčka in nekaj lisičk. Arno ves vesel po dolgem času svobodno teka naokoli in prvi priskaklja na cilj. Vzpon je trajal 40 minut. Od gradu je ostalo nekaj zaraščenih kamnov na zaraščenem, špičastem vrhu, mi pa smo pričakovali romantičen srednjeveški grad z razgledom na vse strani. Nazaj na pot v dolino prisopihamo popolnoma premočeni. Domačini so nam pripravili prigrizek in po njem nekajkrat ustrelijo v zrak v znak (lastnega) zadovoljstva. Tak je običaj ... Arna pokanje izbezumi. Če nebi bil zaradi našega prehranjevanja ponovno privezan, bi oddirjal neznano kam.

V vasi pod gradom se ustavimo pred pokopališčem, kjer je pokopan mladi turški protestni pevec in kantautor. Pri 27 letih je umrl zaradi raka. Zbolel je v mladosti, po nesreči v Černobilu. V svojih pesmih opozarja na posledice Černobila, o katerih se ni smelo govoriti, zaradi katerih pa je vzhodno od Samsuna zbolelo ogromno ljudi in se rodilo veliko pohabljenih otrok. Prevladujoč veter na turški črnomoški obali je severo-zahodnik, veter iz Ukrajine... Zaslužek od koncertov je dajal bolnicam za raziskave in zdravljenje rakastih obolenj pri otrocih. V svojih pesmih je kritiziral tudi napake politike. Bil je zelo priljubljen, pravi narodni junak.

Drugi planinski podvig je vzpon do 98 metrov visokega slapu. Do jezerca pod njim se 200 višinskih metrov vzpenjamo po urejeni poti z zelo strmimi stopnicami. Voda pod slapom ima svežih 17 stopinj. Danes ni vroče, le neskončno soparno je in po celodnevem znojenju z veseljem zaplavamo.

Zvečer smo odpeljani na večerjo v boljšo restavracijo. Meni je podoben prejšnjim, predjedi so boljše.

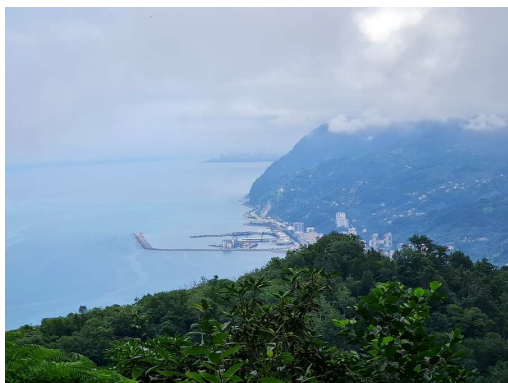
Po večerji do 01.30h čakamo agenta, da nam vrne urejene papirje za izstop iz Turčije. Zjutraj bomo pred peto izpluli proti Gruziji, ki je 2 uri pred srednje-evropskim časom...



planinci v akciji



prilezali smo do oblakov



pogled na tovarno pristanišče v Hopi, v ozadju Batumi



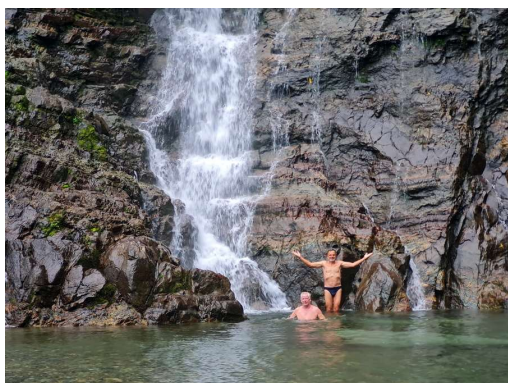
užitne črne jagode, ni ribez ali borovnica, kaj je to?



grob popularnega pevca



dvomostovje



pod slapom



frišno plavanje



gorska čajnica



čajevci



pred Gruzijsko mejo stoji več deset kilometrska kolona tovornjakov na obeh straneh ceste



večerja

### 31. julij 2022, nedelja

### Hopa, Turčija - Poti, Gruzija

Dopoldan je veliko govorjenja po VHF radiju. Turki bodo v Gruziji malo v težavah, ker jih velika večina ne zna angleško ali gruzijsko. Podatke na telefonu so tudi oni primorani izklopiti in ne bo več mogoče spremljati pozicije bark na Google maps na Whatsappu.

Prvi zaplet je z zastavami, ali potegniti gor rumeno in šele v Potiju Gruzijsko? Rumeno izpustimo, povlečemo gor Gruzijsko in snamemo Atata dol - razen zavednih Turkov. Mednarodnih izkušenj v jadrnanju jim primankuje...

Drugi zaplet je vstop v luko Poti. Potrebno se je javiti Port Controlu. Težko, če ne znaš angleško. Nalogo prevzame Komodor in nastane precejšnja zmešnjava. Port Control obupa in zaukaže vsem tovornim ladjam, da do nadaljnjega mirujejo. Poti je največje gruzijsko črnomoško pristanišče.

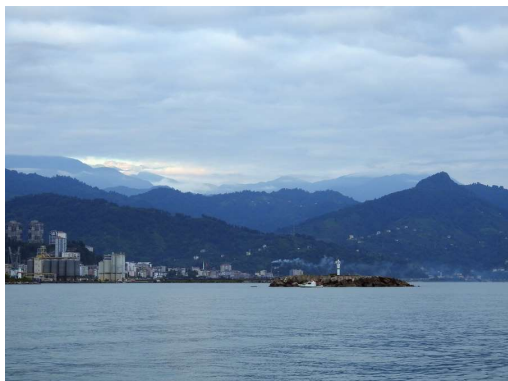
Po dobri uri čakanja na dovoljenje za vstop v pristanišče, končno vplujeva predzadnja. Lari in Celin (Bavarija 34) so namenili poseben vez, ker je zmanjkalo prostora. Vzratno zaplujeva v mali bazen pred pisarno Poti Yacht cluba. Vhod v bazen je širok 2,8 m, Lara je široka 2,5 m. Bolj varnega veza še nisva imela. Ostali so sidrani na obalo pred nama.

Postopek prijave v Gruzijo je za nas, udeležence ralija, veliko bolj enostaven kot v Turčijo. Dobimo formularje, jih izpolnimo in odnesemo na obalo, kjer nas čaka mejna policija s tremi skenerji. Vstop v državo je organiziral Yacht club in agent BSC. Individualni vstop pomaga urediti Yacht club.

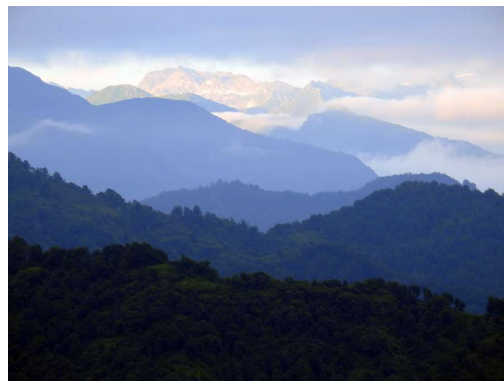
Gruzijci pri pregledu papirjev niso pikolovci, tak je bil tudi komentar Španca, ki je prijadral sem dober teden pred nami.

Zvečer nam v parku v centru Potija pripravijo koncert. Turki nad gruzijsko zabavno glasbo niso preveč navdušeni... Po koncertu sledi napad na trgovine z alkoholnimi pijačami. Prišli smo v deželo alkohola...

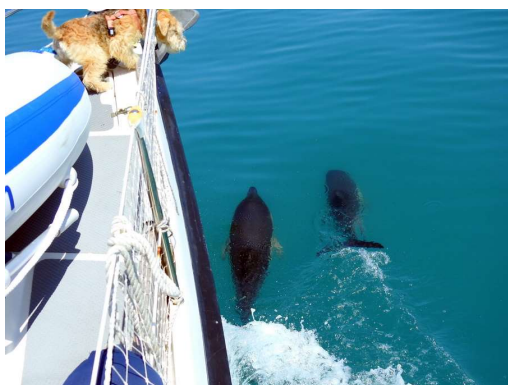
Kapitan z nekaj sojadranci pozno v noč spoznava domačine iz jadralnega kluba. Veliko nazdravljajo.



*hribi nad Hопо - lezli smo na špičko na desni*



*hribi v ozadju so višji od Triglava*



*Arno se pogovarja z delfini, črnomoški ga ne poslušajo*



*Gruzija*



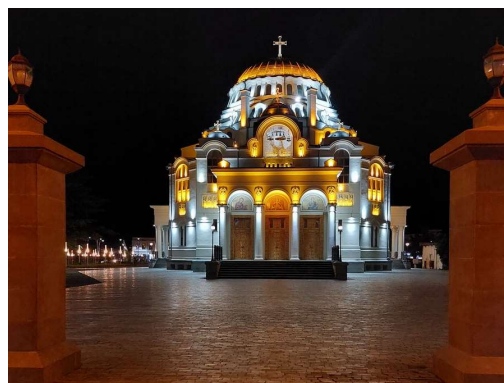
*pristanišče v Potiju*



*vstopne formalnosti*



*večerni koncert*



*največja cerkev sredi Potija*